

M

J Y V Ä S K Y L Ä N M L K . L E P P Ä V E S I ,

P Y H Ä S A A R I .

Tarkastus 1969.

Anja Sarvas.

Jyväskylän mlk. Leppävesi, Pyhäsaari.

Pyhäsaaren kiviröykkiön tarkastus elokuussa 1969.

Maanomistaja Eino Pynnönen.

Rek.n:o 21⁶⁶.

Peruskartta 3212 08, koord. x = 6906 90, y = 444 50, z = 85.

Suorittaessaan elokuussa 1969 Muinaistieteellisen toimikunnan toimeksiannosta Keski-Suomen Seutukaavaliiton myöntämin varoin Keski-Suomen läänin pitäjien kiinteiden muinaisjäännösten inventointia, allekirjoittanut teki tarkastusmatkan Leppävedessä olevaan Pyhäsaareen, jossa Kansallismuseon esihistoriallisen osaston Laukaa-mapista (sanomalehtileikkeitä yms. sisältävä mappi) saadun tiedon¹⁾ perusteella piti olla isokokoinen kiviröykkiö.

Oppaakseni saareen sain vaajakoskelaisen johtaja Ranta-Halmeen (os. SOK Vaajakoski), jonka puoleen allekirjoittanutta pyydettiin kääntymään kyseessä olevan röykkiön löytämiseksi. Johtaja Ranta-Halme oli aikoinaan asunut Pyhäsaarella ja jo alustavan puhelinkeskustelun perusteella hän kertoi tietävänsä röykkiön tarkan sijaintipaikan ja tarjoutui oppaaksi. Päästyämme saareen ei röykkiötä pitkästä etsimisestä huolimatta löytynyt, jolloin johtaja Ranta-Halme alkoi epäillä sen tulleen hävitetyksi. Hänen viime käynnistään saareen oli kulunut jo useita vuosia mutta hän oli kuitenkin varma siitä, että röykkiö oli sijainnut nimenomaan siinä saaren

1) H.J.Åhmanin kirjeet 4.6.1896 ja 9.7.1902, joissa hän

mainitsee Pyhäsaarella sijaitsevasta muodoltaan pitkänomaisesta matalahkosta röykkiöstä.

osassa, jossa etsintää suoritettiin. Tulos käynnistä jäi kuitenkin negatiiviseksi, mutta myöhemmin käydessäni tarkastamassa lähistöllä sijaitsevaa Koskenvuoren rökkiötä, kuulin Tiitonmäen talon isännältä mv. Toivo Kiveltä, että Pyhäsaaren rökkiö on edelleenkin paikoillaan, joskin jonkin verran hajoitettuna. Johtaja Ranta-Halme oli muistanut rökkiön sijaintipaikan väärin; hän oletti sen olevan saaren keskiosien kallioilla kun taas mv. Kiven mukaan se sijaitsee saaren pohjoisimmassa osassa, kallion päällä ja melko lähellä rantaa, kuitenkin niin tiheän puuston ja pensaikon suojaamana, ettei sitä näy esim. järveltä käsin. Mv. Kiven antaman tiedon vahvisti myös naapuritalon Lehtoniemen emäntä, joka sattui olemaan paikalla asiasta keskusteltaessa. Koska mv. Kivellä eikä liioin Lehtoniemen emännällä ollut viljankorjuukiireiden vuoksi tilaisuutta lähteä opastamaan allekirjoittanutta uudelleen Pyhäsaareen, jäi rökkiö tarkastamatta ja valokuvaamatta. Ajan niukkuuden vuoksi ei allekirjoittaneella ollut nimittäin tilaisuutta palata uudelleen Leppävedelle, koska siellä ei ollut enää muita tarkastuskohteita. Mv. Kivi kertoi Pyhäsaaren rökkiöön liittyvän tarinan jonkun "päällikön haudasta".

Helsingissä 5.3.1970.

Sija Sarvas